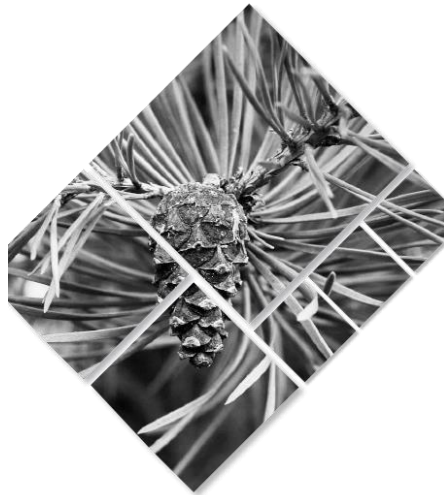

Maa- ja metsätalousministeriö

Metsäalan ammattillisen koulutuksen tila 2020 ja kehittämistarpeet

Tiivistelmä

Metsäalan koulutuksen
kehittämisverkoston 3. kokous
Eila Lautanen 16.2.2021

1. Metsäalan koulutusverkko: ammatillinen koulutus ja alalle tuotettu työvoima

- **26 metsäalan perustutkinnon järjestäjää 2/2021**
  - 13 metsäkoneenkuljettajakoulutuksen järjestäjää, 19 toimipaikkaa
  - 7 metsäenergiakoulutuksen järjestäjää, 7 toimipaikkaa
  - 19 metsuri-metsäpalvelutuottajakoulutuksen järjestäjää, 21 toimipaikkaa
    - järjestäjämäärä kasvussa

1.2 Valmistuneet osaamisaloittain

Metsäalan perustutkinnon osaamisala	Valmistuneet 2016-6/2019	
	n	%
Metsuri-metsäpalvelujen tuottaja	653	27,3
Metsäenergian tuottaja	159	6,6
Metsäkoneenkuljettaja	1579	66,0
Yhteensä	2391	100,0

Osaamisalakohtainen jakauma vuosien 2016 -6/2019 valmistuneista

- **metsäkoneenkuljettajia** yhteensä 1579/**451** vuodessa
- **metsureita** yhteensä 653/ **187** vuodessa
- **energiantuottajia** yhteensä 159/**45** vuodessa

Vastaavat luvut vuosilta 2011 -2015 ovat

- **metsäkoneenkuljettajia** yhteensä 1515/**303** vuodessa
- **metsureita** yhteensä 560 /**112** vuodessa
- **energiantuottajia** yhteensä 157/**31** vuodessa

2. Metsäalalle valmistuvan työvoiman ja alan työvoimatarpeen kohtaaminen

Metsäalan uuden työvoiman tarve/vuosi : Savotta 2025-tutkimuksen ja päivityksen 2020 mukaan

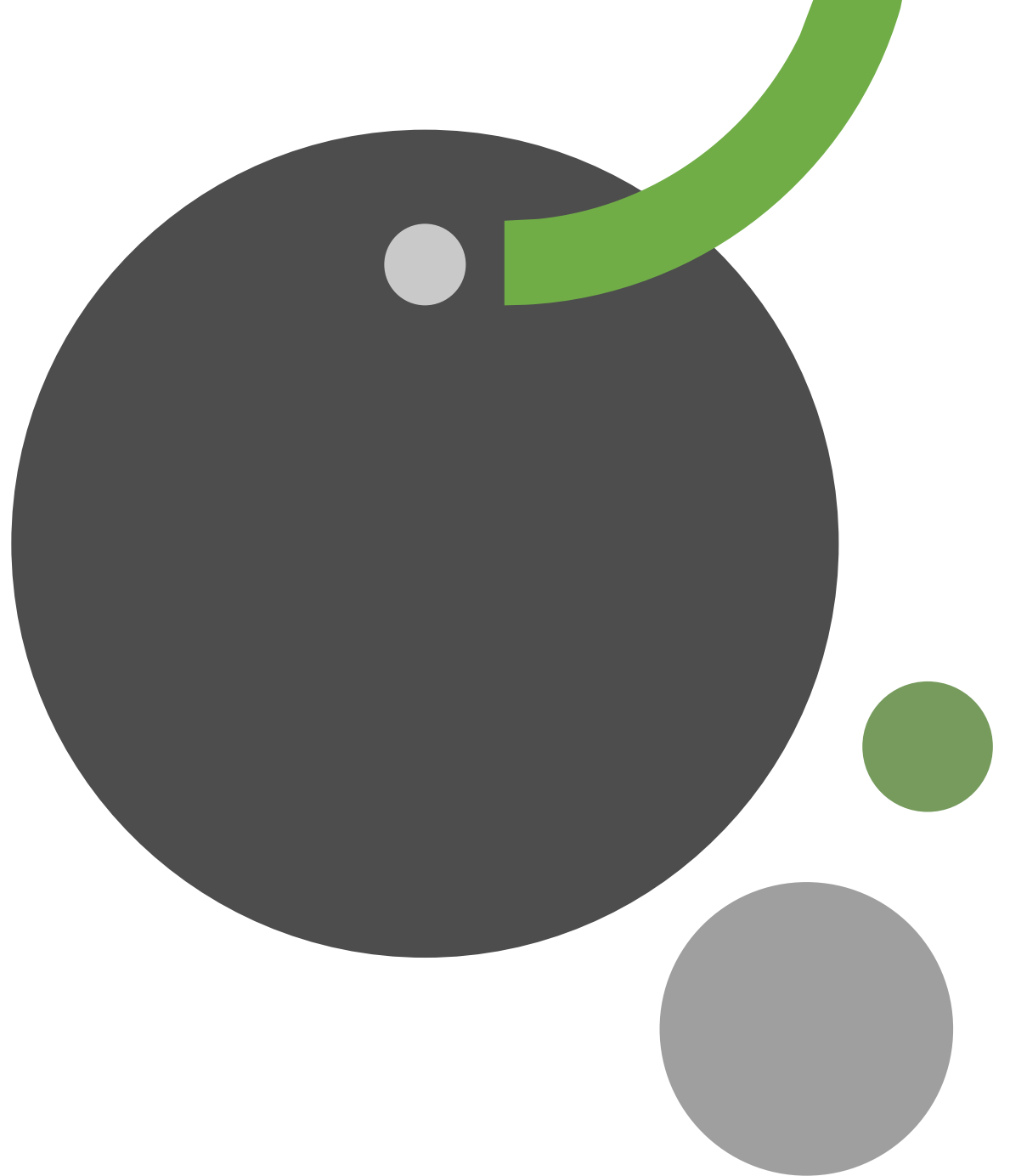
- Metsäkoneenkuljettajat 330 -440 * Metsäenergiantuottajat sisältyvät tähän lukuun
- Metsurit 180 – 200
- Puutavara-autonkuljettajat 220 – 280

Määrällisesti metsäalan perustutkinnosta tällä hetkellä valmistuu

- riittävästi
  - koneenkuljettajia 451 (+ metsäenergian tuottajia 45)/vuosi
  - metsureita 187 (ammattiin työllistyi vain 31)/vuosi)
  - puutavara-autonkuljettajia vain yksittäisiä
  - valmistuvat
    - metsäalan perustutkinnosta metsäkoneenkuljettajan osaamisalalta puutavara-autokuljetuksen painotuksella (65/180 osp)
    - logistiikan perustutkinnosta yhdistelmäajoneuvon kuljettajaksi tavarakuljetuksen suuntautumisella (45/180 osp)

3. Mikä on koulutettavien /valmistuvien "laatu"?

- soveltuvuus ammattiin ?
- kykenevyys töihin?
- kiinnittyvyys alalle ?

3.1 Metsäkoneenkuljettajakoulutus

- **13 koulutuksen järjestäjää, 19 toimipaikkaa 2021**
  - valmistuneita 1.1.2016 -31.6.2019 ka **451/ vuosi**
(tarve:330 - 440)
    - sis. pta-kuljettajasuuntautuneet 20-40/ vuosi
(tarve:220-280)

Ongelmat

- valmistuneista lähes neljännes ei työskentele koulutustaan vastaavassa työssä
  - ammattiin soveltumaton oppilasaines 10-40% koulusta riippuen
  - vähentynyt koneaika/opiskelija ei tuota ammatissa tarvittavaa harjaantumista
    - mkk-resurssit: kohdentuvuus mkk-koulutukseen ?
- puutavara-autonkuljettajia ei valmistu riittävästi
  - koulutetaan kahdessa eri perustutkinnossa
    1. metsäalan perustutkinnossa metsäkoneenkuljettajan osaamisalalta puutavara-autokuljetuksen painotuksella (65/180 osp)
    2. logistiikan perustutkinnossa yhdistelmäajoneuvon kuljettajaksi tavarakuljetuksen suuntautumisella (45/180 osp)
  - omaksi osaamisalaksi/yhden koulutusalan alle/ riittävä syventävä ammattiosaaminen puutavarakuljetukseen

3.2 Metsäenergiantuottajakoulutus

- **7 koulutuksen järjestäjää /toimipaikkaa vuonna 2/2021**
  - valmistuneita *1.1.2016 -31.6.2019 ka **45/ vuosi** (tarve sisältyy mkk-tarpeisiin)
    - työskentelevät metsäkoneenkuljettajina
      - metsäenergia on yksi puutavaralaji puunkorjuussa 2021
      - opinnot poikkeavat mkk-koulutuksista vain lämpölaitososaamisessa (10 osp)
    - oppilaitokset hakeneet metsäkoneenkuljettajakoulutuksen järjestämislupia 2020

3.3 Metsuri-metsäpalvelujen tuottajakoulutus

19 koulutuksen järjestäjää, 21 toimipaikkaa 2/2021

- valmistuneita 1.1.2016 -31.6.2019 ka **187 /vuosi** (tarve: 180-200/vuosi)
  - **vain 17 % työllistyi metsurin ammattiin (n.30 hlöä/ vuosi)**
    - **ongelma:** oppilasaines, jolla ammatti ei ole tavoitteena; mm. eläköityvät metsänomistajat ja ”välivuoden viettäjät”
      - koulukohtaiset vaihtelut valmistuvien ikäjakauksissa ja työllistyvyydessä suuret

Summa summarum...

**Metsäalan on itse
ennakoitava tuleva ja
toimittava ajoissa**

4. Metsäalan ammattillisen koulutuksen kehittämistarpeet ja keinoja osaamisaloittain

4.1 Metsäkoneenkuljettajakoulutus

Kehittämiskohteet	Keinot
1. Koulutukseen on saatava riittävä, oikeanlainen, työhön kykenevä ja ammatista motivoitunut oppilasaines	- alan yhteistä imagotyötä ja tiedotustoimintaa on jatkettava ja kehitettävä *läpinäkyvyys ja ajantasaisuus -soveltuvuuskokeet saatettava oppilasvalintojen ratkaisevaksi tekijäksi (motoriikkaa ja päätöksentekokykyä mittaavat testit)
2. Koneaika/ opiskelija - on liian pieni tuottaakseen työssä tarvittavaa harjaantuneisuutta - johtuu heikentyneistä kone- ja henkilöstöresursseista sekä opetuksessa oppilaitoksilla että työssäoppimisen järjestämisessä	- mkk-koulutuksen korotetun yksikköhinnan kohdentuminen mkk- koulutuksen käyttöön turvattava - konedatan käyttöönottoa oppilaskohtaisen ajoajan seurannassa edistettävä - ammatin osaavan työnopettaja-aineksen opettajakoulutukseen pääsy /vakinaiseksi palkkaamisen edellytykset turvattava *kokeneet mkk hallitsevat mkk-työn parhaiten; mielenkiintoa opettamiseen heillä olemassa oman urakehityksen kannalta
3. Koulutuksen tuottamat osaamistulokset keskimäärin hyvällä tasolla, mutta järjestäjien väliset tasoerot merkittäviä → saatava tasoittumaan	- Oppimistulosten systemaattista laatumittaustyötä jatkettava = > metsäalan tavoitteena 2008 laman jälkeisessä toiminnassa on ollut ikäluokkien parhaan aineksen saaminen alan koulutuksiin osoittamalla 1. koulutuksen korkea laatu läpinäkyvästi hakijoille 2. hyvät työllistymisluvut Paine pakottaa oppilaitokset parantamaan ↔
	Olisiko mkk-koulutuksen järjestämisluvat määräaikaistettava sidottuina tuloksellisuuteen ?

4.2 Metsuri-metsäpalvelujen tuottaja

Kehittämiskohteet

- Metsurikoulutuksella on huono imago johtuen osan koulujen oppilasaineksesta = opiskelijoina pääsääntöisesti henkilöitä, joilla ei ole edellytyksiä/ tavoitteena valmistua ammattiin (syy: 13 600 €/otv)

Keinot

- koulutukseen saatava ammattimetsurityöhön motivoitunut, ammattiin tarvittava oppilasaines
- tarvitaan imagotyötä nykypäivän huippumetsureista
- (eläkeläis)metsänomistajille on soveltuvampi väylä metsätalousyrittäjäkoulus
- oppilaitosverkko karsittava laadukkaaksi, jotta tasokkaat metsurikouluttajat saavat elinmahdollisuudet
- tutkinnon palauttaminen soratutkinnoksi (terveydentila) suotavaa → ohjaa oppilasainesta oikeaan suuntaan

4.3 Puutavara-autonkuljettajat

Metsäalan perustutkinnosta metsäkoneenkuljettajan osaamisalalta valmistuu pieni määrä puutavara-autonkuljetuksen painotuksella (65/180 osp); lisäksi logistiikan perustutkinnosta tulee yhdistelmäajoneuvon kuljettajia puutavarakuljetuksen suuntautumisella (45/180 osp)

- koulutus on joko liiaksi metsä - ja - metsäkonepainotteista tai maantieliikennepainotteista (yli 2v) ja jakaa koulutuksen resursseja

- puutavara-autonkuljettajakoulutus tulisi keskittää yhteen koulutusalaan; joko metsään tai logistiikkaan
- puutavara-autonkuljettajakoulutus tulisi nostaa omaksi osaamisalakseen
- tutkinnosta tulisi karsia autonkuljettajalle turhat metsäiset /metsäkoneosaamisalueet (mm. avainbiotoopit/hakkuukoneen mittalaitteen kalibrointi) pois ja keskittää koulutus ammatissa tarvittavaan, keskeiseen substanssiosaamiseen
- koulutusyhteistyö Puolustusvoimien kanssa hyödyttäisi molempia osapuolia

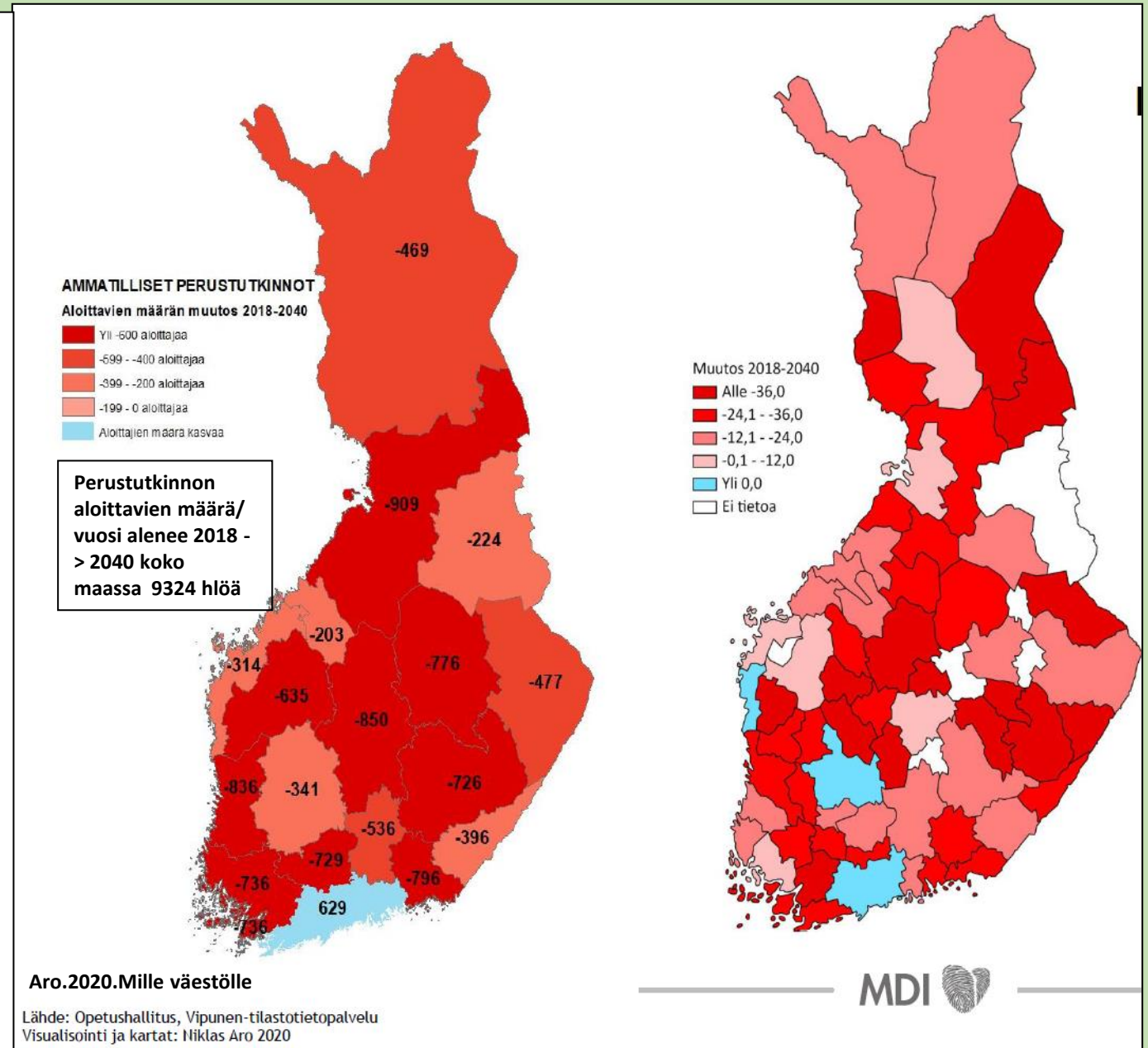
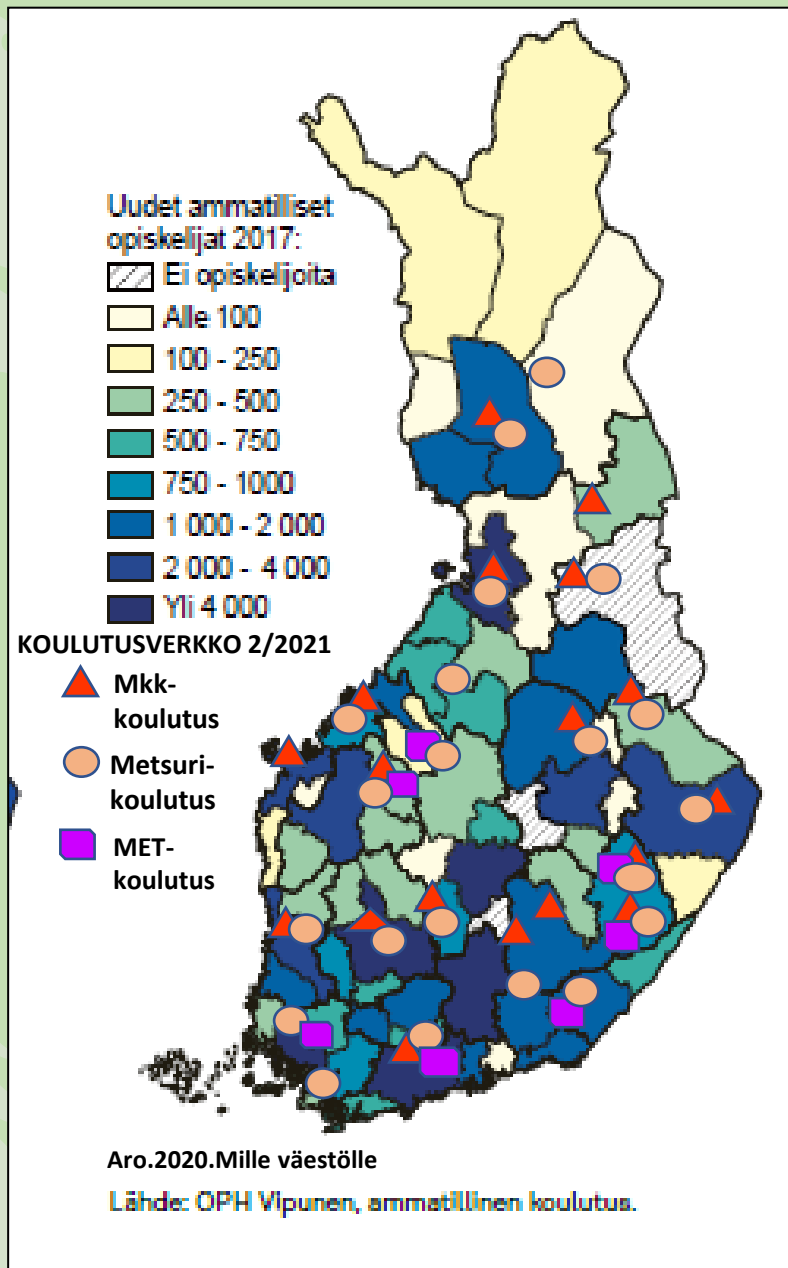
4.4. Metsäenergiantuottajat

- metsäenergiantuottajia valmistuu noin 40/vuosi
- valtaosa työllistyy metsäkoneenkuljettajiksi
- metsäenergiantuottajakoulutus poikkeaa metsuri-tai metsäkoneenkuljettajakoulutuksesta vain lämpölaitososaamisen erikoistumisopintojen osalta (10/180 osp)

- tarvitaanko metsäalan perustutkintokoulutuksessa erillistä metsäenergiantuottajakoulutusta ?
- lämpölaitososaaminen metsäalan perustutkinnon valinnaisiin ammatillisiin tutkinnonosiin
- turve-energia omaksi osaamisalakseen

5. Kaikki osaamisalat: Olisiko järkevää purkaa päällekkäiset tutkintorakenteet (pt/at) ? + koulutuksen kokonaistaloudellisuus + todistusten merkityksen selkiyttäminen työntäjien suuntaan => nykyiset pt:t ovat näyttävinä / osatutkintoina (mitallisuus at sisältöihin) suoritettavissa

Ammatillisen koulutuksen aloittaneet 2017, koulutusverkko 11/2020 ja väestöennuste 2040

Maa- ja metsätalousministeriö

Lähteet:**Metsäteho: Savotta 2025/2016**,
http://www.metsateho.fi/wp-content/uploads/Tuloskalvosarja_2016_15_Metsaan_tyovoimatarve_Savotta_2025_ms.pdf

Metsäteho:Savotta 2025-päivitys, [Metsätehon tuloskalvosarja 8/2020](https://metsateho.fi/wp-content/uploads/Tuloskalvosarja-2020-08-Metsaan-tyovoimatarve-Savotta2025.pdf) [tps://metsateho.fi/wp-content/uploads/Tuloskalvosarja-2020-08-Metsaan-tyovoimatarve-Savotta2025.pdf](https://metsateho.fi/wp-content/uploads/Tuloskalvosarja-2020-08-Metsaan-tyovoimatarve-Savotta2025.pdf)

TTS: 450/ 2020,
https://www.tts.fi/files/2937/Metsaan_ammattillisen_koulutuksen_mittaus_2019_TTS_julkaisu_450.pdf

TTS :451/2020,
https://www.tts.fi/files/3205/Muille_aloille_siirtyvat_metsakoneenkuljettajat_TTS_tulosraportti_451.pdf